

М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті

Бекітемін

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан
университетінің Басқарма Төрағасы -
ректор, б.ғ.к., профессор Н.Х.Серғалиев

« _____ » _____

**БІЛІКТІЛІКТІ АРТТЫРУ КУРСЫНЫҢ
БАҒДАРЛАМАСЫ**

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ТЬЮТОРЫ

Құрастырушылар: «Педагогика және
психология» білім беру бағдарламасының
жетекшісі, аға оқытушы, магистр
Э.К.Абдираимова, аға оқытушы, магистр
Ж.С.Исмагулова, оқытушы, магистр
А.А.Сисенғали, оқытушы, магистр
Б.Н.Тулегенова

Орал, 2025ж

МАЗМҰНЫ

1. Жалпы ережелер
2. Глоссарий
3. Бағдарламаның тақырыбы
4. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және күтілетін нәтижелері
5. Бағдарламаның құрылымы мен мазмұны
6. Оқу процесін ұйымдастыру
7. Бағдарламаның оқу-әдістемелік қамтамасыз етілуі
8. Оқу нәтижелерін бағалау
9. Курстан кейінгі қолдау
10. Негізгі және қосымша әдебиеттер тізімі

Махамбет университеті

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

Бағдарламаның өзектілігі. Білім мазмұнын жаңғырту мен трансформациялау, сондай-ақ адами капиталын дамыту жөніндегі ұлттық басымдықтарды іске асыру жағдайында инклюзивті білім беруді енгізу Қазақстан Республикасының мемлекеттік саясатының негізгі бағыты ретінде ерекше маңызға ие болып отыр. Инклюзия әлеуметтік талап қана емес, сонымен бірге барлық санаттағы балаларға, оның ішінде ерекше білім беруді қажет ететін оқушыларға тең қолжетімділікті және арнайы жағдайлар жасауды қамтамасыз ете алатын білім беру ортасының сапасының көрсеткіші ретінде қарастырылады. Қазіргі халықаралық стандарттар, білім беру үдерісін цифрландыру, құзыреттілікке негізделген оқыту моделіне көшу, сондай-ақ бала құқықтары мен әл-ауқатына ерекше көңіл бөлінуі оқу үдерісін ұйымдастыруға қатысты тәсілдерді жүйелі түрде қайта қарауды талап етеді. Осындай жағдайда мұғалімдердің инклюзивті ортада жұмыс істеуге кәсіби дайындық деңгейін дамыту және психологиялық-педагогикалық қолдау жүйесін тиімді құру Қазақстан мектептерінде инклюзивті практиканы табысты жүзеге асырудың шешуші факторлары болып табылады.

Қазақстан Республикасының заңнамасында адам құқықтары саласындағы негізгі халықаралық құжаттарға сәйкес елдің барлық балалары үшін білім алуға тең құқықтар қағидаты көзделеді. Балалардың білім алу құқығының кепілдіктері Қазақстан Республикасының Конституциясында, "Қазақстан Республикасындағы Бала құқықтары туралы", "Білім туралы", "Мүмкіндігі шектеулі балаларды әлеуметтік және медициналық-педагогикалық түзеу арқылы қолдау туралы", "Қазақстан Республикасындағы мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы" Қазақстан Республикасының заңдарында бекітілген.

Білім берудегі сапалы өзгерістер мұғалімнен оқу процесінде өз орны мен рөлі туралы жаңа көзқарас қалыптастыруды талап етеді. Сондықтан табысты ауысуды оқытудың жаңа мақсаттарын, міндеттері мен технологияларын, сондай-ақ инклюзивті білім беру жағдайында бағалаудың жаңа нысандарын түсінбей толық көлемде жүзеге асыру мүмкін емес.

Қазақстанда инклюзивті білім беру Қазақстан Республикасының Білім және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы (ҚР Үкіметінің 27.12.2019 ж. № 988 қаулысы) және "Білім туралы" ҚР Заңы негізінде өзгерістер мен толықтырулармен жүзеге асырылады. **"Ерекше білім беру қажеттіліктері"** деген жаңа термин енгізілді, ол тек мүмкіндігі шектеулі балаларға ғана қатысты емес. Бұл термин балаларға да қатысты

- ауруханада ұзақ уақыт емделетін аурулармен;
- эмоционалды проблемалармен;
- қолайсыз отбасылардан;
- жетімдерге немесе ата-анасының қамқорлығынан айырылғандарға.

Инклюзивті білім беру - ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерді ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ететін процесс. Бұл анықтама жалпы білім беретін мектеп жағдайында барлық балаларды оқытудың ең қолайлы тактикасы ретінде халықаралық қауымдастық мойындаған білім берудегі инклюзияның мәнін көбірек ашады. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және оларды психологиялық-педагогикалық түзету қолдауы: жалпы білім беретін мектептердің әдеттегі сыныптарында жүзеге асырылады; жалпы білім беретін мектептердегі арнайы сыныптарда.

Жаңартылған білім беру мазмұны мен инклюзивті білім беру – бұл ҚР Білім беру жүйесіндегі жаңалықтар. Сондықтан мектеп алдында проблема туындады: *мұғалім мен түзету қолдауының мамандарына өз жұмысын жаңа жағдайда, білім беру кеңістігінде жаңа тәсілдермен ұйымдастыруға қалай көмектесуге болады?*

Инклюзивті сүйемелдеу бойынша тиімді жұмыс істеу үшін баланың және сыныптық ұжымдардың мектептегі өзара іс-қимыл жағдайында табысты оқуы мен дамуының педагогикалық, психологиялық, әлеуметтік, санитарлық жағдайларын талдау қажет. Ең бастысы-педагог-психолог, әлеуметтік педагог, логопед, медицина қызметкері, мұғалімдер мен әкімшіліктің жалпы кәсіби мақсаты. Бұл психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу мамандары диагностика, кеңес беру және түзету әдістерін ғана емес, сонымен қатар проблемалық жағдайларды жүйелі түрде талдауға, оларды шешуге бағытталған іс-шараларды бағдарламалауға және жоспарлауға, осы мақсатта білім беру процесіне қатысушыларды ұйымдастыруға қабілетті екенін көрсетеді.

Модернизацияланған бағдарлама мамандарға ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс жасауда, егер олардың жеке қажеттіліктері мен қабілеттері ескерілсе, оқу процесінде барынша ашуға көмектеседі.

Инклюзивті білім беру жағдайында жаңа бағдарламаны сәтті енгізуге болады, егер:

- жаңартылған білім беру мазмұны шеңберінде инклюзивті мектеп үшін арнайы тұлғаға бағытталған оқу жоспарларын, бағдарламаларын әзірлеу;
- инклюзивті оқытуды, кешенді оңалтуды ұйымдастырудың психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін ашатын, инклюзия жағдайында мектеп жасына дейінгі және мектеп жасындағы ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды әлеуметтендірудің алғышарттарын түсіндіретін әдістемелік ұсынымдар әзірлеу, оқу құралдарын жасау;
- инклюзивті оқытумен жалпы білім беретін оқу орындарында оқитын ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың білімін бағалау критерийлерін әзірлеу;
- ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың жас санаты мен қабілеттерін ескере отырып, арнайы оқулықтармен және көрнекі-

дидактикалық материалдармен инклюзивті және интеграцияланған оқытумен жалпы білім беретін оқу орындарын қамтамасыз ету;

- инклюзивті оқыту жағдайында жаңартылған білім беру мазмұны аясында психофизикалық даму ерекшеліктеріне байланысты нақты міндеттерді шешуге бағытталған түзете-дамыту құрамдасын, жеке тұлғаға бағытталған оқу жоспарын жеке және сараланған тәсілді жүзеге асыру арқылы іске асыру.

Инклюзивті оқытудың негізгі идеяларын ашатын аталған ережелер оның құндылықтары мен бағдарларын анықтайды, онда барлық балалар әртүрлі оқу қажеттіліктері бар жеке тұлғалар болып табылады, сондықтан оларға әртүрлі оқу қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін икемді болатын оқыту мен оқытуға осындай тәсіл қажет.

2. ГЛОССАРИЙ

Бейімделу - қоршаған ортаның объективті факторларының әсерінен адамның психикасын қайта құру, сондай-ақ адамның ішкі ыңғайсыздық сезімінсіз және қоршаған ортамен қақтығыссыз қоршаған ортаның әртүрлі талаптарына бейімделу қабілеті деп түсініледі.

Бейімделген білім беру бағдарламасы - мүмкіндігі шектеулі жандарды олардың психофизикалық даму ерекшеліктерін, жеке мүмкіндіктерін ескере отырып оқытуға бейімделген және қажет болған жағдайда дамудың бұзылуын түзетуді және аталған адамдардың әлеуметтік бейімделуін қамтамасыз ететін білім беру бағдарламасы.

Алалия (β- — теріс бөлшек және λαλία — сөйлеу) — логопедияда қалыпты есту және бастапқы сақталған интеллект кезінде балаларда сөйлеудің болмауы немесе дамымауы; алалияның себебі көбінесе босану кезінде ми қыртысының екі жақты зақымдануы, сондай-ақ баланың сөйлеу кезеңіне дейінгі ми аурулары немесе жарақаттары болып табылады.

Аутизм – (грек тілінен. АВТО-өзі) - бұл терминді швейцариялық психиатр және психолог Э.Блейлер (1857-1939) контактілерді бұзудың экстремалды түрлерін, аутистикалық ойлау аффективті қажеттіліктерге бағынатын, оның ерікті ұйымы бұзылған өз тәжірибелері әлеміне шындықтан кетуді белгілеу үшін енгізді. Аутизм дәстүрлі түрде шизофрениядағы психикалық бұзылулармен байланысты.

Тәрбие - бұл педагогикадағы жеке тұлғаның мағыналы, мақсатты қалыптасуынан тұратын процесс. Бұл ретте білім беру мекемесінде және отбасында оқыту мен тәрбиелеу бір-бірімен тығыз байланысты.

Дидактика - педагогиканың құрамдас бөлігі, оқыту процесінің заңдылықтарын, білім беру мазмұнының мәселелерін, оқытудың

принциптерін, мақсаттарын, әдістері мен ұйымдастырушылық формаларын, сабақтың әдіснамалық мәселелерін, жалпы, политехникалық және кәсіптік білім беру заңдылықтарын ашатын білім беру және оқыту теориясы

Дидактикалық ойын - оқу мақсаттарын жүзеге асыруға арналған ойын.

Жас нормасы - бұл балалардың қазіргі өмір кезеңіндегі жетістіктері. Белгілі бір талаптар болуы керек: бала белгілі бір жаста не істеуі керек. Бұл жас ерекшеліктерін дамытудың өзіндік бағдарламасы, онда оны игерудің үш деңгейі бар: жоғары, орташа және төмен. Баланың жеке қабілеттері алдын-ала белгіленген талаптармен салыстырылады.

Тәуекел тобындағы балалар - дамуында (медициналық, әлеуметтік немесе биологиялық) бұзылу қаупі бар және одан әрі бақылауды қажет ететін балалар. Қазіргі уақытта "тәуекел тобындағы балалар" ұғымы педагогика мен психологияда жиі қолданылады.

Даму кемістігі бар балалар - құрдастарымен салыстырғанда дамуында артта қалушылық анықталған немесе моторлық, когнитивтік, коммуникативтік, сенсорлық немесе өзге де функциялары бұзылған балалар.

Мүгедектік - физикалық, психикалық немесе әлеуметтік факторлардың салдарынан қоғам өміріне басқа адамдармен тең дәрежеде қатысу мүмкіндігін жоғалту немесе шектеу.

Жеке оқу жоспары - нақты білім алушының ерекшеліктері мен білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, оның мазмұнын даралау негізінде білім беру бағдарламасын игеруді қамтамасыз ететін оқу жоспары.

Инклюзивті білім беру – педагогикада бұл ерекше білім беру қажеттіліктері мен жеке мүмкіндіктерінің әртүрлілігін ескере отырып, барлық білім алушылар үшін білімге тең қолжетімділікті қамтамасыз ету.

Инклюзия - мүгедектігі бар адамдарды белсенді қоғамдық өмірге нақты қосу процесі. Инклюзия әр адамға қоғамдық өмірге тең қатысуға мүмкіндік беретін нақты шешімдерді әзірлеуді және қолдануды қамтиды

Сыни және жүйелік ойлау-баламаларды саналы және дәлелді түсіну, қиын жағдайларда таңдау жасай білу, жүйелер арасындағы қатынастарды түсіну

Моторика – (ағылш. "motorics") – организмнің биомеханикалық, физиологиялық және психологиялық аспектілерін біріктіретін мотор функцияларының (яғни мотор аппаратының функцияларының) бүкіл саласы.

Ақпараттық және мультимедиялық сауаттылық дағдылары - аудиовизуалды ақпараттың әртүрлі нысандарын алу, талдау, басқару, интеграциялау, бағалау және жасау

Дамудың бұзылуы - баланың отбасындағы (жетім мекемедегі) денсаулық жағдайындағы немесе жеткіліксіз тәрбиесіндегі белгілі бір өзгерістердің салдары. Баланың моторлы, когнитивті, коммуникативті, сенсорлық немесе басқа функцияларының дамуындағы бұзылулар.

Мүгедектігі бар адамдар үшін тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету – мүгедектігі бар және мүгедектігі жоқ адамдар үшін тең мүмкіндіктер мен қызметтерді қамтамасыз ету. "Тең мүмкіндіктерді қамтамасыз ету" термині

қызмет көрсету, еңбек қызметі және ақпарат сияқты қоғам мен қоршаған ортаның әртүрлі жүйелерін барлығына, әсіресе мүгедектерге қолжетімді ету процесін білдіреді

Мүмкіндігі шектеулі білім алушы – психологиялық-медициналық-педагогикалық комиссиямен расталған және арнайы жағдайлар жасамай білім алуға кедергі келтіретін физикалық және (немесе) психологиялық дамуында кемшіліктері бар жеке тұлға.

Денсаулық мүмкіндіктерінің шектелуі (ДМШ) - психикалық, физиологиялық немесе анатомиялық құрылымның немесе функцияның кез келген жоғалуы не олардан ауытқу, тұрмыстық, әлеуметтік, кәсіптік немесе өзге де қызметті жүзеге асыру қабілетінің немесе мүмкіндігінің толық немесе ішінара шектелуіне әкеп соғатын, жасына, әлеуметтік және өзге де факторларға тең өзге де жағдайларда адам үшін қалыпты болып саналатын тәсілмен және көлемде.

Арнайы білім беру қажеттіліктері - оқушыны көптеген оқушылар қажет ететін ресурстардан өзгеше ресурстармен қамтамасыз етуді қажет ететін сипаттамалар. Ерекше білім беру қажеттіліктері оқушыны бағалау барысында анықталады; олар берілген оқушы үшін тиісті білім беру бағдарламасын (оның ішінде қажетті ресурстарды) анықтау үшін негіз болып табылады.

Патогенез - аурудың негізінде жатқан патологиялық процестердің пайда болуы мен дамуының ішкі механизмдері. Патогенез аурудың пайда болуы мен дамуының механизмі және оның жеке көріністері ретінде анықталады. Ол әртүрлі деңгейлерде қарастырылады — молекулалық бұзылулардан бастап жалпы организмге дейін. Патогенезді зерттей отырып, дәрігерлер аурудың қалай, қалай дамидынын анықтайды. Патогенез туралы ілімнің эволюциясы жалпы медицина дамуының өте маңызды бөлігі болып табылады.

Ерте көмек қызметі - ерекше қажеттіліктері бар балаларға және олардың отбасыларына көмек көрсету қызметі. Тәжірибеде "ерте араласу қызметі" сияқты терминмен бірге қолданылатын Термин.

Балаларға және олардың отбасыларына ерте көмек көрсету - нысаналы топтың балалары мен олардың отбасыларына пәнаралық негізде көрсетілетін және: балалардың физикалық және психикалық дамуына, олардың табиғи өмірлік жағдайларға тартылуына жәрдемдесуге, балалар мен ата-аналардың, тұтастай алғанда отбасындағы оң өзара іс-қимылы мен қарым-қатынасын қалыптастыруға, балаларды құрдастарының ортасына және олардың отбасыларына қосуға бағытталған қызметтер кешені қоғамға интеграциялау, сондай-ақ ата-аналардың және балаға тікелей қамқорлық жасайтын басқа да адамдардың құзыреттілігін арттыру.

Бақылау – (ағылш. "to supervise" – байқау және "supervision" – қадағалау, қадағалау) – мамандардың кәсіби өзара іс-қимылының түрі. Қадағалау процесінде ерте көмек көрсету тәжірибесінде күрделі жағдайларды кәсіби талдау және жұмыстағы қиындықтарды талдау жүреді. Қадағалау мамандарды өзара оқыту (біліктілікті арттыру) тәсілі ретінде де қолданылады.

Инклюзивті білім берудегі тьютор - бұл ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларға бейімделуге және оқу бағдарламасын сәтті игеруге көмектесетін жеке қолдау көрсететін маман. Оның міндеттеріне жайлы орта құру, оқу процесін бейімдеу, баланы ұжымда әлеуметтендіру, ата-аналармен және басқа мамандармен өзара әрекеттесу кіреді.

3. БАҒДАРЛАМАНЫҢ ТАҚЫРЫБЫ

Бағдарламаның жаңашылдығы:

1. Модульдік құрылымның енгізілуі

Бағдарлама төрт ірі модульден тұрады, бұл білім алушыларға оқу материалын жүйелі, кезең-кезеңімен меңгеруге мүмкіндік береді. Модульдер инклюзияға кіріспеден бастап, оның психологиялық, педагогикалық және технологиялық қырларын терең қамтиды. Мұндай құрылым интегративті тәсілді қамтамасыз етеді.

2. Инклюзивті білім беруді жан-жақты қамту

Бағдарламада:

- тарихи-философиялық аспектілер,
- халықаралық тәжірибе,
- ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың психологиялық және педагогикалық сипаттамалары,
- инклюзивті орта құру шарттары,
- қашықтан және онлайн оқыту технологиялары

сияқты маңызды бағыттар тоғыстырылған.

Бұл инклюзивті білім берудің кешенді моделін ұсынуға мүмкіндік береді.

3. Цифрлық және интерактивті технологиялардың кең қолданылуы

Бағдарламада «кейс-әдіс», «портфолио», онлайн оқыту платформалары, цифрлық ресурстарды қолдану сияқты заманауи педагогикалық технологиялар қарастырылған. Бұл білім беру процесін жаңашаландырып, инклюзивті ортаны цифрландыруға жағдай жасайды.

4. Психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің толық моделі

Оқу жоспарында ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды:

- диагностикалау,
- психологиялық зерттеу,
- психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету,
- мектептегі ПМПК қызметінің ұйымдастырылуы

сияқты өте өзекті компоненттер қамтылған.

Бұл қазіргі мектеп тәжірибесіне тікелей қажет функционалды білім дағдыларын қалыптастырады.

5. Практикаға бағытталған мазмұн

Бағдарлама тек теориялық біліммен шектелмей, семинарлар, тәжірибелік сабақтар, нақты жағдайларды талдау, әдістемелік ұсыныстар әзірлеу арқылы практикалық дағдыларды дамытуға бағытталған. Мұғалімнің кәсіби даярлығын арттыруға мүмкіндік береді.

6. Жаңартылған білім мазмұнымен үйлесімділік

Бағдарламада жаңартылған оқу бағдарламалары, критериалды бағалау жүйесі, құзыреттілікке негізделген тәсіл элементтері толық қамтылған. Бұл қазіргі білім берудегі реформалармен үндеседі.

7. Тұлғалық және кәсіби құзыреттерді дамытуға басымдық беру

Курс инклюзивті білім беру педагогының:

- кәсіби құзыреттілігі,
- тұлғалық қасиеттері,
- этикалық нормалары,
- инклюзивті ортадағы коммуникативтік дағдылары

сияқты маңызды көрсеткіштерді қалыптастыруға бағытталған.

№ п/п	Пәндердің атауы	Еңбек сыйымдылығы, сағат	оның ішінде	
			лекци ялар	Тәжірбса бақтар, семинар лар.
1	2	3	5	6
1	Инклюзивті білім беру	80	40	40
1-МОДУЛЬ. ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫН ЖАҢҒЫРТУ ЖӘНЕ ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ ЖАҒДАЙЫНДА				
1.1	Инклюзивті білім беру – оқу пәні ретінде	2	2	-
1.2	Инклюзивті білім берудің тарихи-философиялық аспектілері	2	-	2
1.3	Қазақстанда және шетелде инклюзивті білім берудің даму тарихы	2	2	-
1.4	Инклюзивті білім беру модельдерін енгізудің шетелдік тәжірибесі	2	-	2
1.5	Қазақстандағы инклюзивті білім берудің қазіргі жағдайы мен дамуы	2	2	-
1.6	Инклюзивті білім берудің тұжырымдамалық тәсілдері	2	-	2

№ п/п	Пәндердің атауы	Еңбек сыйымдылығы, сағат	оның ішінде	
			лекци ялар	Тәжірбса бақтар, семинар лар.
2-МОДУЛЬ. ҚАЗАҚСТАНДА ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ІСКЕ АСЫРУДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ				
1.7	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың әлеуметтік-психологиялық бейімделу аспектісі ретінде білім беру ортасы	2	2	-
1.8	Дамуында ауытқулары бар балалардың психологиялық типологиясы	2	-	2
1.9	Дамуында ауытқулары бар балаларды психологиялық зерттеу және дамыту	2	2	-
1.10	Инклюзивті білім берудегі гендерлік аспектілер	2	-	2
1.11	Инклюзивті білім беруді іске асырудың психологиялық аспектілері	2	2	-
1.12	Шектеулі мүмкіндіктері бар тұлғалармен қарым-қатынас модельдері	2	-	2
1.13	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу, олардың бастауыш, негізгі және жоғары мектеп кезеңдеріндегі қолдау ерекшеліктері	2	2	-
1.14	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдаудың кешенді моделін ұйымдастыру	2	-	2
1.15	Балалардың дамуының ауытқушылық типологиясының психолого-педагогикалық ерекшеліктері	2	2	-
1.16	Дамуында бұзылыстары бар балалардың ерекшеліктері	2	-	2
1.17	Дамуында бұзылыстары бар балалармен түзету жұмысының технологиялары	2	2	-
1.18	Қашықтан оқыту жүйесіндегі технологиялар	2	-	2
1.19	Мектептік психологиялық- медициналық-педагогикалық консилиум (ПМПК) қызметі	2	2	-
1.20	Қазақстандағы психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиумның қызметін ұйымдастыру	2	-	2
3-МОДУЛЬ. ҚАЗАҚСТАНДА ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ІСКЕ АСЫРУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ				
1.21	Инклюзивті білім беру педагогикасының жалпы негіздері	2	2	-
1.22	Инклюзивті білім беру жағдайындағы тұтас педагогикалық үдерістегі оқыту және тәрбиелеу	2	-	2
1.23	Инклюзивті білім беруді ұйымдастыру шарттары	2	2	-
1.24	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін инклюзивті білім беру ортасын ұйымдастыру	2	-	2

№ п/п	Пәндердің атауы	Еңбек сыйымдылығы, сағат	оның ішінде	
			лекци ялар	Тәжірбса бақтар, семинар лар.
1.25	Қиын өмірлік жағдайға тап болған ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар	2	2	-
1.26	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды педагогикалық қолдаудың моделін қалыптастыру бойынша ұсыныстар	2	-	2
1.27	Инклюзивті білім беру жағдайындағы оқыту және тәрбиелеу	2	2	-
1.28	Жалпы, негізгі және орта мектептерде жаңартылған білім мазмұны талаптарын іске асырудың ерекшеліктері	2	-	2
1.29	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды түзету және дамыту оқытуы	2	2	-
1.30	Қоғамның мүмкіндігі шектеулі тұлғаларға қатынас мәдениетін қалыптастыру	2	-	2
1.31	Инклюзивті білім беру жағдайындағы оқушыларды тәрбиелеу және әлеуметтендірудің мазмұны мен шарттары	2	2	-
1.32	Инклюзивті білім беру педагогының кәсіби қызметі мен тұлғасы	2		2
4-МОДУЛЬ. ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ТЕХНОЛОГИЯЛАР				
1.33	Инклюзивті білім берудегі технологиялар	2	2	-
1.34	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлері мен рәсімдері	2	-	2
1.35	Инклюзивті білім беруді іске асыру құралы ретінде қашықтан және онлайн оқыту технологиялары	2	2	-
1.36	Инклюзивті оқытудағы білім беру ортасын қалыптастыру және интерактивті технологияларды («кейс-әдіс», «портфолио») қолдану ерекшеліктері	2	-	2
1.37	Инклюзивті білім беру жүйесіндегі тьютор	2	2	-
1.38	Үздіксіз білім беру жүйесіндегі инклюзивті білім беруді дамыту технологиялары	2	-	2
1.39	Инклюзивті білім беруді іске асырудың мониторингі	2	2	-
1.40	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың дара ерекшеліктеріне сәйкес оқыту мен тәрбиелеу	2	-	2

4. БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ КҮТІЛЕТІН НӘТИЖЕЛЕРІ

4.1 курсты игеру мақсаты:

- тыңдаушылардың ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды инклюзивті оқыту мен тәрбиелеудің психологиялық-педагогикалық негіздері мен мәнінің қажеттілігін зерделеуі;

- тыңдаушылардың проблемалық жағдайларды жүйелі талдауға, оларды шешуге бағытталған қызметті бағдарламалауға және жоспарлауға, білім берудің жаңартылған мазмұны шеңберінде білім беру процесін ұйымдастыруға қабілеттілігін қалыптастыру.

4.2 курстың міндеттері:

- кәсіби қызметтің жаңа тәсілдерін, педагогикалық процеске қатысушылар арасындағы қатынастардың жаңа рөлдік құрылымын, жаңа білім беру технологияларын (құзыреттілікке бағдарланған білім беру технологиялары, модульдік педагогикалық технология) меңгерген маман даярлау,

- өз қызметінде басқару функцияларын жүзеге асыруға үйрету: педагогикалық қызметтің проблемаларын анықтау, педагогикалық қызметтің мақсаттарын қою және талдау, педагогикалық қызметтің нақты әдістері мен әдістерін таңдау.

- ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалармен жұмыс істеу кезінде жаңартылған білім мазмұнының талаптары шеңберінде тиімді оқытуды, кәсіптік білімді ұйымдастыруды тұжырымдамалық түсіну деңгейін тыңдаушыларда арттыру және дағдыларды жетілдіру.

4.3 курсты игерудің күтілетін нәтижелері

Курсты оқу нәтижесінде тыңдаушылар келесі құзыреттерге ие болуы керек:

білу: теориялық алғышарттар инклюзивті білім берудің отандық және шетелдік тұжырымдамаларының мазмұны;

түсіну: жаңартылған білім беру жағдайындағы инклюзивті білім берудің мәні

қолдану: білім алушылар мен тәрбиеленушілердің жетістіктерін тиімді оқытудың заманауи стратегиялары, инклюзивті білім беруде педагогикалық сүйемелдеуді жүзеге асыру;

талдау: жаңартылған білім беру шеңберінде оқыту мен тәрбиелеудің жеке бағдарламаларын жасау негізінде дене және зияткерлік денсаулығының әртүрлі бұзылулары бар балалардың даму динамикасы;

синтездеу: инклюзивті білім берудегі оқу-тәрбие процесінің сапасын қамтамасыз ету үшін білім беру ортасының, оның ішінде ақпараттық ортаның мүмкіндіктері; оқушылардың ерекше қажеттіліктерін ескере отырып, қазіргі заманғы психологиялық-педагогикалық технологиялар негізінде оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру; ерекше қажеттіліктері бар баласы бар отбасылармен өзара іс-қимылға енгізуге дайын болу;

бағалау: өзінің кәсіби шеберлігі; инклюзивті білім беру саласында өзін-өзі тәрбиелеу нысандарын жоспарлау.

4.4 тыңдаушылардың кәсіби қызметінің объектілері мемлекеттік және жеке жалпы білім беретін, арнайы мектепке дейінгі ұйымдар мен арнайы

мектеп, Оналту орталықтары, түзету кабинеттері, ПМПК, ерте араласу кабинеттері; әлеуметтік қорғау және денсаулық сақтау мекемелері; ғылыми-зерттеу ұйымдары болып табылады.

5. ПӘННІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ МЕН МАЗМҰНЫ

№	Дәрістер (2 сағат)	дәрісте қаралатын мәселелер тізімі	Практикалық сабақтар (әрқайсысы 2 сағат)
1 – МОДУЛЬ. ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫН ЖАҢҒЫРТУ ЖӘНЕ ТРАНСФОРМАЦИЯЛАУ ЖАҒДАЙЫНДА			
1.	Тақырыбы: Инклюзивті білім беру оқу пәні ретінде Әдістері: "миға шабуыл"	<i>Инклюзивті білім беру ұғымы. Инклюзивті білім беру субъектісі және объектісі. Инклюзивті білім берудің негізгі идеялары, тұжырымдамалары мен түсініктері. Инклюзивті білім беру пәні. Инклюзивті білім берудің мақсаттары, міндеттері мен принциптері. Инклюзивті білім берудің нормативтік-құқықтық негіздері. Білім беру мекемесінде инклюзивті практика құру.</i>	Тақырыбы: Инклюзивті білім беруді дамытудың тарихи-философиялық аспектілері Әдістері: "Бумеранг"
2.	Тақырыбы: Қазақстанда және шетелде инклюзивті білім берудің даму тарихы Әдістері: "бөлімдер бойынша оқу"	<i>Қазақстанда және шетелде инклюзивті білім беруді дамытудың алғышарттарын зерделеу. Инклюзивті білім берудің тұжырымдамасы мен міндеттері адамдардың білім беру мүмкіндіктері теңдігінің негізгі гуманистік принципінің ажырамас бөлігі ретінде. Білім берудің инклюзивті моделі. Білімге қол жетімділікті кеңейту. Негізгі ағым. Интеграция.</i>	Тақырыбы: Инклюзивті білім беру модельдерін енгізудің шетелдік тәжірибесі Әдістері: "Қауымдастық"
3.	Тақырыбы: Қазақстанда инклюзивті білім беруді енгізу мен дамытудың қазіргі жағдайы Әдістері: "Галерея-ға саяхат " Саймон Браунхилл	<i>Қазақстандағы инклюзивті білім беру: оқыту жүйесінің негізгі сәттері мен мақсаттары. ҚР инклюзивті білім беру бойынша нормативтік құжаттар. Білім беруді дамыту саласындағы мемлекеттік бағдарламалар мен жоспарлар. Инклюзивті білім берудің заманауи модельдеріне шолу. Қазақстанда инклюзивті білім беруді енгізудің ерекшеліктері, артықшылықтары, мәселелері. Қазақстанда инклюзивті тәсілдерді қолдану. Инклюзивті білім берудің даму тенденциялары. Мектептерде және қазақстандық жоғары оқу орындарында инклюзивті білім беру.</i>	Тақырыбы: Инклюзивті білім берудің тұжырымдамалық тәсілдері Әдістері: "Аквариум"
2-МОДУЛЬ. ҚР-ДА ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫҢ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ			
4.	Тақырыбы: Білім беру ортасы ерекше мүмкіндіктері бар балалардың әлеуметтік-	<i>Әр түрлі нозологиялық топтардағы мүгедектігі бар және мүгедек адамдарды оқытудың психологиялық-педагогикалық ерекшеліктері. Инклюзивті білім беруді жүзеге асыру жағдайында туындайтын</i>	Тақырыбы: Балалардың девиантты дамуының

	психологиялық бейімделуінің аспектісі ретінде Әдістері: "Эвристикалық әңгіме"	<i>психологиялық кедергілер мен жағымсыз психологиялық құбылыстар. Білім алу процесінде психофизикалық ауытқулары бар адамдардың психологиялық ерекшеліктері. Мүгедектігі бар адамдарға көмек көрсету және қолдау және толерантты орта құру үшін құрбандықты түзету әдістері.</i>	психологиялық типологиясы Әдістері: "Аяқталмаған сөйлемдер"
5	Тақырыптар: Дамуында ауытқулары бар балаларды психологиялық тексеру Әдістері: профессор Исикаваның "Фишбоун"	<i>Құжаттаманы зерттеу. Әңгімелесу әдісі. Бақылау әдісі. Қызмет нәтижелерін зерттеу. Тестілеу әдісі.</i>	Тақырыптар: Инклюзивті білім берудің гендерлік аспектілері Әдістері: «Ассоциация»
6	Тақырыптар: Инклюзивті білім беруді жүзеге асырудың психологиялық аспектілері Әдістері: "Зигзаг"	<i>Білім алу процесінде психофизикалық ауытқулары бар адамдардың психологиялық ерекшеліктері</i>	Тақырыптар: Даму мүмкіндігі шектеулі адамдарға деген көзқарас модельдері Әдістері: «Ассоциация»
7.	Тақырып: Қысқа мерзімді, орта мерзімді және ұзақ мерзімді негізде мектептерде ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларға психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу және қолдау көрсету Әдістері: "Психикалық карта"	<i>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеудің міндеттері, қағидаттары; Жалпы білімге енгізілген мүмкіндіктері шектеулі оқушыларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу қызметінің қызметін ұйымдастыру; Мамандардың қызметінің мазмұны, ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды педагогикалық қолдаудың түрлері мен кезеңдері</i>	Тақырыбы: Жалпы білім беретін мектепте ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды кешенді психологиялық-педагогикалық қолдаудың ұйымдастырушылық моделі Әдістері: "Аяқталмаған сөйлемдер"
8	Тақырыбы: Балалардың девиантты дамуының психологиялық-педагогикалық типологиясы Әдістері: "INSERT"	<i>Әлеуметтік-психологиялық норматив талаптар жүйесі ретінде. Девиантты дамуды талдау жүйесі. В. В. Лебединскийдің жіктелуі (1985) психикалық дамудың бұзылуы.</i>	Тақырыбы: Дамуында кемістігі бар балалардың ерекшеліктері Әдістері: "қақпашы" қабылдау, кластерлер құру
9	Тақырыбы: Дамуында кемістігі	<i>Есту және көру қабілеті бұзылған балалармен түзету жұмыстары. Көру</i>	Тақырыбы: Қашықтықтан оқыту

	бар балалармен түзету жұмыстарының технологиялары Әдістері: "Кластер"	<i>қабілеті бұзылған балалармен түзету жұмыстары. Ақыл-есі кем балалармен және психикалық дамуы тежелген балалармен түзету жұмыстары. Сөйлеу қабілеті нашар балалармен түзету жұмыстары. Тірек-қимыл жүйесі бұзылған балалармен түзету жұмыстары.</i>	жүйесіндегі фасилитация технологиясы Әдістері: "Шекаралар"
10.	Тақырыбы: Мектептің психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиумының (ПМПК) қызметі Әдістері: "Венн диаграммасы"	<i>Білім беру мекемесінің психологиялық-медициналық консилиумы қызметінің негізгі принциптері, мақсаттары мен міндеттері. Білім беру мекемесінің ПМПК мамандарының құрамы. ПМПК бірыңғай хаттамасы. Психологиялық-педагогикалық қолдаудың құрылымы мен негізгі компоненттері.</i>	Тақырыбы: Қазақстандағы мектеп психологиялық-медициналық-педагогикалық консилиумының қызметін ұйымдастыру Әдістері: профессор Исикаваның "Фишбоун"
3 – МОДУЛЬ. ҚР-ДА ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІ ІСКЕ АСЫРУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ АСПЕКТІЛЕРІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ			
11	Тақырып: Инклюзивті білім беру педагогикасының жалпы негіздері Әдістер: «Джигсо»	<i>Ұйымдастырушылық және ұйымдастырушылық-педагогикалық жағдайлар. Кадрлық қамтамасыз ету. Материалдық-техникалық (сәулеттік қоса алғанда) қамтамасыз ету.</i>	Тақырып: Инклюзивті білім беру жағдайындағы тұтас педагогикалық үдерісте оқыту мен тәрбиелеу Әдістер: «Қалың және жұқа сұрақтар»
12	Тақырып: Инклюзивті білім беруді ұйымдастыру шарттары Әдістер: «6 қалпақ»	<i>Инклюзияны ұйымдастырудың арнайы білім беру шарттары жүйесі. Білім беру және тәрбиелеу үдерісінің нормативтік-құқықтық қамтамасыз етілуі. Қолжетімді білім беру ұйымдарының желісі. Қаржылық-экономикалық жағдайлар. Білім беру және тәрбиелеу үдерісінің бағдарламалық-әдістемелік қамтамасыз етілуі.</i>	Тақырып: Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға арналған инклюзивті білім беру ортасын ұйымдастыру Әдістер: «IDEAL»
13	Тақырып: Ерекше білім беру қажеттіліктері бар, өмірлік қиын жағдайға тап болған балалар Әдістер: «Фишбоун» (профессор Исикава бойынша)	<i>Ата-аналарға арналған жеке кеңестер. Оқыту және тәрбиелеу процесінде ынтымақтастықтың жағымды эмоционалды климатын қалыптастыру.</i>	Тақырып: Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды оқыту мен тәрбиелеуде педагогикалық қолдау моделін қалыптастыру жөніндегі ұсыныстар Әдістер: «Аяқталмаған сөйлемдер»

14.	<p>Тақырып: Инклюзивті білім беру жағдайында оқыту және тәрбиелеу</p> <p>Әдістер: «Борттық журнал»</p>	<p>«Педагогикалық үдеріс», «оқыту», «тәрбие» ұғымдарының мәні. Инклюзивті жағдайда оқыту мен тәрбиелеуді ұйымдастыру. Балалардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып педагогикалық үдеріс мазмұнының вариативтілігі. Жеке жоспарлар әзірлеу. Оқыту мен тәрбиелеудің формалары, әдістері және құралдары. Оқу іс-әрекетін бақылау жүйесі мен түрлері.</p>	<p>Тақырып: Инклюзивті білім беру жағдайында жаңартылған білім мазмұнының мемлекеттік стандарты талаптарын іске асырудың ерекшеліктері</p> <p>Әдістер: «ЗХУ»</p>
15.	<p>Тақырып: Ерекше білім беру мүмкіндіктері бар балалардың білім беру және түзету-дамыту ортасы</p> <p>Әдістер: «Болжау ағашы»</p>	<p>«Білім беру» және «түзету-дамыту ортасы» ұғымдары. Білім беру және түзету-дамыту ортасын жоспарлау. Оның мазмұны мен құрылу ерекшеліктері. Оқушылардың оқу және өзге де іс-әрекеттерін ұйымдастыру мен жарақтандыру. Оқушылардың оқу әрекеттері мен әлеуметтік құзыреттіліктерін қалыптастыруға жағдай жасау. Зияткерлік, адамгершілік, дене тәрбиесі, эстетикалық және еңбек тәрбиесі үшін арнайы жағдайлар жасау.</p>	<p>Тақырып: Даму мүмкіндігі шектеулі балаларды оқыту және тәрбиелеу мүмкіндігіне қоғамның көзқарас модельдері</p> <p>Әдістер: «Алтын балық аквариумы»</p>
16	<p>Тақырып: Инклюзивті білім беру жағдайында әлеуметтік тәрбиені ұйымдастыру</p> <p>Әдістер: «Шахмат» (Саймон Браунхилл бойынша)</p>	<p>Инклюзивті білім беру жағдайындағы әлеуметтік тәрбиенің мәні. Оның мақсаты, міндеттері және объектісі. Мүмкіндігі шектеулі білім алушы тұлғасы — әлеуметтік тәрбие субъектісі ретінде. Инклюзивті ортадағы әлеуметтік тәрбиенің қағидалары мен әдістері.</p>	<p>Тақырып: Инклюзивті білім беру мұғалімінің кәсіби қызметі және тұлғасы</p> <p>Әдістер: «Синквейн»</p>
4-ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДЕГІ ТЕХНОЛОГИЯ МОДУЛІ			
17.	<p>Тақырып: Технологиялар инклюзивті білім беруде</p> <p>Әдістер: «Семантикалық карта»</p>	<p>Инклюзивті оқыту технологияларының жүйесі. Қашықтан және online оқыту технологиясы – инклюзивті білім беруді іске асыру құралы ретінде. Дистанциялық оқытудағы фасилитация технологиясы. Медиамадениетті дамыту технологиялары. Білім беру процесіндегі оқу және мінез-құлық қиындықтарын түзету технологиялары. Әлеуметтік (өмірлік) құзыреттерді, толеранттылық пен қабылдауды дамыту технологиялары. Инклюзивті тәсілдегі жетістіктерді бағалау технологиялары.</p>	<p>Тақырыбы: Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлері мен процедуралары</p> <p>Әдістер: «Синквейн»</p>
18	<p>Тақырыбы: Қашықтан және online оқыту технологиясы – инклюзивті білім</p>	<p>Жалпы білім беру жүйесіндегі инклюзивті оқыту технологиялары. Қашықтан және online оқыту ерекшеліктері. Инклюзия жағдайындағы қолжетімді білім ортасын құру тәсілдері.</p>	<p>Тақырыбы: Инклюзивті оқытудағы білім беру ортасын қалыптастыру және интерактивті</p>

	беруді жүзеге асыру құралы ретінде Әдістер: «Кластер»		технологияларды («кейс-метод», «портфолио») қолдану ерекшеліктері Әдістер: «Маркировочная таблица»
19	Тақырыбы: Инклюзивті білім беру жүйесіндегі тьютор қызметі Әдістер: «Сбор идей»	Инклюзивті білім берудегі тьютор қызметінің мақсаттары мен міндеттері. Тьютордың негізгі жұмыс бағыттары. Баламен, мұғаліммен және ата-анамен өзара іс-қимыл ерекшеліктері. Тьюторлық сүйемелдеудің кезеңдері.	Тақырыбы: Үздіксіз білім беру жүйесінде медиамәдениетті дамыту технологиялары Әдістер: «Логикалық тізбек»
20.	Тақырыбы: Инклюзивті процесті жүзеге асыруды бағалау және мониторинг Әдістер: «Буклет» (Саймон Браунхилл бойынша)	Инклюзивті білім беруді дамыту процесін басқаруды ақпараттық қамтамасыз ету. Білім берудегі мониторинг. Мектепке дейінгі білім беру мекемесіндегі мониторинг. Мектептегі Мониторинг. Мектептегі негізгі бақылау процестері. Мониторинг жүргізу сапасына қойылатын талаптар. Мониторингтік зерттеу бағдарламасы. Бағдарламаның құрылымы: әдістемелік және әдістемелік бөлімдер. Мониторингті жоспарлау және жүргізу. Мониторинг жүргізу кезеңдері. Мониторинг есебін дайындау.	Тақырыбы: Ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушыларды жас және жеке ерекшеліктеріне сай оқыту және тәрбиелеу Әдістер: "Идеялар себеті"

6. ОҚУ ПРОЦЕСІН ҰЙЫМДАСТЫРУ

Біліктілікті арттыру курсы режимline/offline оқыту режимінде, оқу-тақырыптық жоспарға сәйкес, сағат саны – 80 сағатта ұйымдастырылады.

Курстық оқытудың ұзақтығы 3 аптадан аспайды, көлемі 80 ақ.сағат-5 жұмыс күні, олардың әрқайсысы кестеге сәйкес күніне 2 сағаттан (8 академиялық сағат) 4 сабақтан тұрады. Сабақтың мазмұны мен құрылымы бағдарламада көрсетілген.

Оқу сабақтарының барлық түрлері оқу сабақтарының кестесіне сәйкес ZOOM платформасы арқылы жүргізіледі. Сабақ кестесінде ZOOM платформасына кіру үшін, онлайн форматта өткізілетін дәрістік, практикалық сабақтар үшін конференцияның идентификаторы мен коды және практикалық (семинарлық), зертханалық және студиялық сабақтар үшін аудитория нөмірі көрсетіледі. Оқу сабақтарының кестесі бүкіл академиялық кезеңге (бекітілгеннен кейін) тұрақты болады. Оқу сабақтарының бір академиялық сағатының ұзақтығы-45 минут. Сабақтар арасындағы үзіліс-10 минут.

Оқу процесін ұйымдастыру оқытудың интерактивті әдістерін қамтиды: пікірталастар, "миға шабуыл", рөлдік ойындар, тренингтер, Жоба әдісі, бейнефильмдерді талқылау, мәселелерді бірлесіп шешу.

Ересек аудиторияның ерекшелігін ескере отырып, тыңдаушыларға оқу барысында логикалық қорытынды жасауға, мазмұнды өз тәжірибесіне бейімдеуге және аудиториялық практикалық сабақтар мен аудиториядан тыс өзіндік жұмыс жағдайында алған дағдыларын сынауға мүмкіндік беріледі.

Білім беру процесі бетпе-бет сабақтар мен тыңдаушылардың өзіндік жұмысын біріктіреді. Бағдарламаның білім берудің құзыреттілік моделіне бағдарлануы қазіргі заманғы білім беру технологиялары мен оқытудың интерактивті түрлерін қолдану арқылы қол жеткізілетін іс-әрекеттік тәсілді болжайды: шағын топтарда жұмыс істеу, оқыту ойындары, кері байланыс, күрделі және пікірталас мәселелері мен мәселелерін талқылау, мастер-класс, "дөңгелек үстел".

7. БАҒДАРЛАМАНЫ ОҚУ-ӘДІСТЕМЕЛІК ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

Барлық тыңдаушылар қажетті оқу-әдістемелік материалдармен (Оқу құралдары, Нормативтік-құқықтық актілер, ПОӘҚ, үлестірме материалдар дәрістер, презентациялар, бейнесабақтар) қамтамасыз етіледі.

Тыңдаушылар университет кітапханасының қорларына қол жеткізе алады.

Сабақтар, үлгерімді ағымдағы бақылау және курс бойынша білімнің аралық бөлімі білім алушылар мен оқытушыларға арналған үлгілік жиһазбен, ЖОО-ның жергілікті желісіне енгізілген және Интернет желісінің ақпараттық ресурстарына қолжетімділікпен Оқытудың техникалық және мультимедиялық құралдарымен жасақталған оқу аудиторияларында жүргізіледі. Білім алушылардың өзіндік жұмысына арналған жұмыс орындары Интернет желісіне қосылған компьютерлік техникамен жаратқандырылған және ЖОО-ның электрондық ақпараттық-білім беру ортасына қолжетімділікпен қамтамасыз етілген.

Бағдарламалық құралдар сонымен қатар практикалық дағдылар мен құзыреттерді қалыптастыру талаптарына толық жауап береді, олар алдағы кәсіби қызметте қолданылуы және өзекті болуы мүмкін.

ЖОО-да тірек-қимыл аппараты бұзылған, көру және есту қабілеті бұзылған студенттердің ерекше білім беру қажеттіліктерін ескере отырып, компьютерлер мен бағдарламалық қамтамасыз ету орнатылған "Жан жылуы" инклюзивті білім беру кабинеті бар.

8. ОҚУ НӘТИЖЕЛЕРІН БАҒАЛАУ

Біліктілікті арттыру бағдарламасы бойынша қорытынды аттестаттау-тестілеу түріндегі емтихан. Емтиханды өткізу уақыты мен орны кестеге сәйкес белгіленеді. Емтиханды тестілеу түрінде өткізген кезде оқытушы курс бағдарламасы шеңберінде тыңдаушылар тобына тест сұрақтарын береді. Емтихан тапсыру нәтижесі тест тапсырмаларын тексергеннен кейін бірден

жарияланады. Шекті деңгейден өтпеген жағдайда (50% б- дан төмен) білім алушы белгіленген тәртіппен емтиханды қайта тапсыруға құқылы.

Тыңдаушылардың үлгерімін ағымдағы бақылау Оқу пәнінің әрбір тақырыбы бойынша жүргізіледі және аудиториялық және аудиториядан тыс сабақтарда (СӨЖ) білімді бақылауды қамтиды. Бағалау аудиториялық және аудиториядан тыс сабақтардың бағаларынан тұрады.

Білім алушылардың оқу жетістіктері бағалау жүйесі бойынша бағаланады:

- 1) "Өте жақсы" - 90-100 балл;
- 2) "Жақсы" - 70-89 балл;
- 3) "қанағаттанарлық" - 50-69 балл;
- 4) "қанағаттанарлықсыз" - 49 және одан төмен.

Курсты бағалау критерийлері:

- **"Өте жақсы"** - зерттелген материал негізінде толық және дұрыс жауап құра білу; Негізгі ережелерді бөліп көрсету, нақты мысалдармен, фактілермен жауапты өз бетінше қолдау; талдау жасау, қорытындыларды қорытындылау дербес дәлелденген. Зерттелген материал негізінде толық және дұрыс жауап құра білу; Негізгі ережелерді бөліп көрсету, нақты мысалдармен, фактілермен жауапты өз бетінше қолдау; талдау жасау, қорытындыларды қорытындылау дербес дәлелденген.

- **"Жақсы"** - толық және дұрыс жауап; зерттелген материалды көбейту кезіндегі кішігірім қателіктер мен кемшіліктер, ғылыми терминдерді қолданудағы немесе тұжырымдар мен жалпылаудағы түсініктердің анықтамалары, дәлсіздіктер; материал белгілі бір логикалық ретпен баяндалады.

- **"Қанағаттанарлық"** - себептік байланыстардың ішінара бұзылуы; кішігірім логикалық дәлсіздіктер, бірқатар негізгі фактілердегі қателіктер және барлық дерлік мәліметтер; мәліметтер келтірілген, бірақ талданбаған; фактілер әрқашан пікірлерден бөлінбейді, бірақ студент олардың арасындағы айырмашылықты түсінеді.

Көптеген маңызды фактілер жоқ, қорытындылар жасалмайды; фактілер қарастырылып отырған мәселеге сәйкес келмейді, оларды салыстыру жоқ; негізгі мәселені бөлектей алмау (тіпті қате); көптеген нақты қателіктер бар. Студенттің жауабында талданатын мәселенің іргелі және іргелі мәселелермен байланысы туралы түсінік жоқ.

Қорытынды аттестаттау *тестілеу* түрінде өтеді. Сұрақтардың жалпы саны – 20. Қорытынды тестілеуден өту және біліктілікті арттыру курсы аяқтау үшін дұрыс жауаптардың 50% және одан жоғары балл жинау қажет. Шекті деңгей-50 балл. Әрбір дұрыс жауап үшін 5 балл беріледі.

Сондай-ақ рефлексияға "жаңартылған білім беру мазмұны жағдайында инклюзивті білім беруді іске асыру" курсы бойынша оқытудың тиімділігі туралы тыңдаушылардың әсерлері мен ойларын эссе түрінде білдіру өтінішімен тапсырма беріледі.

Эссе тақырыбы тыңдаушының қалауы бойынша таңдалады және әр түрлі болуы мүмкін: курстарда оқығаннан кейін психологиялық-педагогикалық білім беру мазмұнына сіздің көзқарасыңыз; оқу барысында сіздің кәсіби дамуыңыздың динамикасы; оқытудың сіздің қызметіңізді оқыту әдістерін қайта қарастыруға әсері; ОР бар балалармен жұмыс кезінде жаңартылған білім беру стратегиясын қолданудың ерекшеліктері мен тиімділігі; оқытудың жаңа форматының тиімділігі курстар және тағы басқалар.

Эссе көлемі-бір беттен кем болмауы керек.

Эссе жазу кезінде тыңдаушылар эпиграфтарды, дәйексөздерді қолдана алады.

Эссе ресімдеуге қойылатын талаптар 1 қосымшада баяндалған

9. КУРСТАН КЕЙІНГІ СҮЙЕМЕЛДЕУ

Тыңдаушыларды курстан кейінгі сүйемелдеу қашықтықтан консультациялар түрінде (электрондық пошта, ұялы байланыс, әлеуметтік желілерде) біліктілікті арттыру курстары аяқталғаннан кейін үш жыл ішінде жүзеге асырылады. Сондай-ақ, ол келесі нысандарда жүзеге асырылады:

- 1) орталықтың іс-шараларына қатысуға тарту-әртүрлі деңгейдегі семинарлар, вебинарлар, тренингтер, конкурстар өткізу;*
- 2) интернет платформада оқу-әдістемелік материалды орналастыруға көмек kcppk.kz.*

10. НЕГІЗГІ ЖӘНЕ ҚОСЫМША ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

Негізгі:

1. Арнайы және инклюзивті білім берудегі Артпедагогика және арттерапия: орта кәсіптік білім беруге арналған оқулық / Е. А. Медведева [және т.б.]; редакциялаған Е. А. Медведева. - 2-ші басылым.. және қосымша — Мәскеу: Юрайт баспасы, 2023. — 274 б. - (кәсіптік білім). — ISBN 978-5-534-07554-0. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/515727> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

2. Баринаова, Е.Б. білім беру ұйымдарындағы инклюзивті оқытудың теориясы мен практикасы: жоғары оқу орындарына арналған оқу құралы / Е. Б. Баринаова. - Мәскеу: Юрайт Баспасы, 2023. - 97 б. — (жоғары білім). — ISBN 978-5-534-13878-8. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/519666> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

3. Баринаова, Е.Б. инклюзивті білім беру жүйесінде білім алушыларды тьюторлық сүйемелдеу: жоғары оқу орындарына арналған оқу құралы / Е. Б. Баринаова. - Мәскеу: Юрайт Баспасы, 2023. — 116 б. — (жоғары білім). — ISBN 978-5-534-13887-0. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/519805> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

4. Богданова, Т. Г. сенсорлық бұзылулары бар адамдарды инклюзивті оқыту: жоғары оқу орындарына арналған оқулық / Т. Г. Богданова, Н. М. Назарова. - Мәскеу: Юрайт Баспасы, 2023. — 224 б. — (жоғары білім). — ISBN 978-5-534-14619-6. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/520208> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

5. Вишнякова, Ю. А. әлеуметтік маркетинг. Инклюзивті формалар: жоғары оқу орындарына арналған оқу құралы / Ю. А. Вишнякова. - Мәскеу: Юрайт Баспасы, 2023. — 140 б. — (жоғары білім). — ISBN 978-5-534-12509-2. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/518902> (өтініш берген күні: 03.02.2023). Мүмкіндігі шектеулі балаларға инклюзивті білім беру: мектепке дейінгі топ: орта кәсіптік білім беруге арналған оқулық / Н. В. Микляева [және т.б.]; редакциялаған Н. В. Микляева. - Мәскеу: Юрайт Баспасы, 2023. — 308 Б. - (Кәсіптік білім). — ISBN 978-5-534-15151-0. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/519938> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

6. Козырева, О.А. инклюзивті білім берудегі Ассистивті технологиялар: жоғары оқу орындарына арналған оқу құралы / О. А. Козырева. - 2-ші басылым. - Мәскеу: Юрайт Баспасы, 2023. — 118 б. — (жоғары білім). — ISBN 978-5-534-14959-3. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/520108> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

7. Козырева, О. А. инклюзивті білім беру мәселелері: жоғары оқу орындарына арналған оқу құралы / О. А. Козырева. - 2-ші басылым. - Мәскеу: Юрайт Баспасы, 2023. — 179 б. — (жоғары білім). — ISBN 978-5-534-14411-6. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/520105> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

8. Михальчи, Е. В. инклюзивті білім: жоғары оқу орындарына арналған оқулық және практикум / Е.В. Михальчи. - Мәскеу: Юрайт Баспасы, 2023. — 177 б. — (жоғары білім). — ISBN 978-5-534-04943-5. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/515308> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

9. Фуряева, т.в. Білім берудегі инклюзивті тәсілдер: орта кәсіптік білім беруге арналған оқу құралы / Т. В. Фуряева. - 2-ші басылым. - Мәскеу: Юрайт Баспасы, 2023. — 176 б. - (кәсіптік білім). — ISBN 978-5-534-11469-0. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/518100> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

10. Фуряева, т. в. инклюзивті білім беру модельдері: жоғары оқу орындарына арналған оқу құралы / Т. В. Фуряева. - 2-ші басылым., қайта өңдеу. және қосымша. — Мәскеу: Юрайт баспасы, 2023. — 176 б. — (жоғары білім). — ISBN 978- 5-534-10939-9. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/515523> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

11. Фуряева, Т. В. әлеуметтік инклюзия: жоғары оқу орындарына арналған оқу құралы / Т. В. Фуряева. - 2-ші басылым., қайта өңдеу. және қосымша. — Мәскеу: Юрайт баспасы, 2023. — 189 б. — (жоғары білім). — ISBN 978-5-534-07465-9. - Мәтін: электрондық // білім беру платформасы Юрайт [сайт]. - URL: <https://urait.ru/bcode/516725> (өтініш берген күні: 03.02.2023).

12. Жоғары білімнің қолжетімділігі мен сапасын арттыру: тәжірибе және озық тәжірибелер: монография / [О.А. Денисова және т. б.]; редакциялаған О. А. Денисова. Череповец: ЧМУ, 2022. — 170 б. — URL: <https://zenodo.org/record/6537915#.Y-HvWHZByUk>

13. Кохан С.Т. ЖОО-да мүгедектігі бар және мүгедектігі бар студенттерді психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу: оқу. оқу құралы / С. Т. Кохан, Е. А. Мартынова, Д. ф. Романенко [және т.б.] — Чита: ЗабГУ, 2018. - 172 б. URL: <https://zenodo.org/record/7619043#.Y-L7XnZByUk>

14. Виноградова, Н. И. университеттің білім беру кеңістігінде мүмкіндігі шектеулі студенттердің психологиялық-педагогикалық бейімделуі : оқу құралы / Н. И. Виноградова, С. Т. Кохан, М. в. Семина, Т. А. Ходюкова — Чита: ЗабГУ, 2020. - 156 б. URL: <https://e.lanbook.com/book/173655>

15. Инклюзивті мәдениеттің негіздері: Оқу құралы / Н. А. Борисова, О. А. Денисова және басқалар; жалпы ред. О. А. Денисова; құрастырушы О. Л. Леханова. - Череповец: ЧМУ, 2021. - 214 б. URL: <https://zenodo.org/record/5847661#.Y-L2TnZByUk>

16. Есту қабілеті нашар студенттерді оқытудың заманауи тәсілдері: оқу.- әдіс. жәрдемақы / С. Т. Кохан, а. в. Патейюк; Забайкалье мемлекеттік университеті. — Чита: ЗабГУ, 2021. - 143 б. URL: <https://zenodo.org/record/6462770#.Y-L3o3ZByUk>

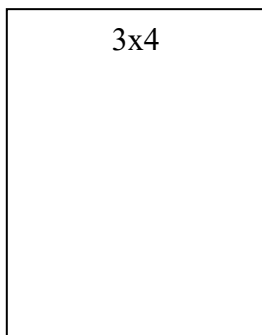
17. Волонтерлік инклюзивті тәжірибелер: шындықтар мен перспективалар: Ұжымдық монография / С. Т. Кохан, С. А. Иванов, К. в. Баранников [және т.б.]; Забайкалье мемлекеттік университеті. — Чита: ЗабГУ, 2021. - 241 Б. URL: <https://zenodo.org/record/5847729#.Y-L43XZByUk>

Қосымша: Ұсынылған сайттар мен электрондық мекенжайларда инклюзивті білім беру жағдайында мүмкіндігі шектеулі балаларды психологиялық-педагогикалық сүйемелдеу жөніндегі тұжырымдамалық негіздерді, тұжырымдамалық аппаратты көрсететін материалдар ұсынылған.

1. www.psihology.ru/
2. www.bookroom.ru/book.php
3. www.ise.edu.mhost.ru/
4. www.schoolpress.ru/
5. www.100 tezisov.ru/
6. www.pedlib.ru/
7. www.prosv.ru/catalog.aspx
8. www.4fish.ru/book/cat
9. www.invalid-detstva.ru
10. www.social-pedagog.edu.mhost

11. www.eduhmao.ru
12. www.childspy.ru
13. www.razvitkor.ru
14. www.iemcko.narod.ru
15. www.festival.1september.ru
16. www.ikprao.ru
17. www.mon.gov.ru
18. www.edu.ru
19. www.international.edu.ru
20. www.perspektiva-inva.ru
21. www.suvorov.reability.ru
22. www.un.org/russian/document/declarat/salamanka.pdf
23. www.e-teaching.ru
24. www.dec-sped.org
25. www.logoped.org
26. <http://www.psypublica.ru> – Психология- психологиялық басылымдар
27. <http://www.psychology-online.net> – Психология OnLine.Net - ғылыми және танымал психология-Психология материалдары
28. <http://www.psy-files.ru> – Психологиялық тесттер, кітаптар, әдістер, тренингтер жинағы
29. <http://www.psychology.net.ru> –Психология әлемі
30. <http://www.azps.ru> – А. я. Психология: Психологиялық тесттердің сипаттамасы, онлайн тестілеу, тренингтер, жаттығулар, мақалалар, психологтардың кеңестері
31. <http://www.rospy.ru> – Ресей психологиясы-ақпараттық-талдау порталы
32. <http://psyvoren.narod.ru/bibliot.htm> – виртуалды психологиялық кітапхана
33. <http://www.ipras.ru/08.shtml> – психологиялық журнал // РҒА психология институтының сайты "арнайы психология" курсына арналған электрондық оқу құралы (хрестоматия) (Rao ICP GNU, 2006).

Үлгі:

Т.А.Ә. (толық аты-жөні)
Мұғалім (пәні)
Мектеп №
Қала, облыс
e-mail
телефон

(Сүйікті дәйексөз, курсивпен)

Эссе атауы (тырнақшасыз, соңында нүкте жоқ)

Эссенің сәттілік критерийлері:

- Эссе тақырыбы келесі тақырыпқа жақын болуы тиіс: **«Мен және менің мектебім курстардан өткеннен кейін қалай өзгердік?»**
- Эссе аналитикалық жазу стилінде болуы керек, жазу тілі нақты және түсінікті.
- Эсседе мағынасы анық емес, түсіндірмеге ашық сөздер болмауы керек (мысалы: *түрлі әдістер, қызықты тәсілдер, қандай да бір тәсілдер, көп тапсырмалар, барлық стратегиялар және т.б.*).
- Кіріспеде эссенің не туралы екені анық көрсетілуі керек, автордың мақсаты немесе эсседе жауап берілетін проблемалық сұрақ нақты тұжырымдалған болуы тиіс.
- Эссенің негізгі бөлімі бірнеше абзацтан тұрып, әр абзац автордың белгілі бір өзгеріс туралы пікірін дәлелдеуге бағытталуы қажет.
- Қорытынды бөлімде автор эсседе келтірілген аргументтерді қорытындылап, жалпы тұжырым жасайды.
- Эссе Times New Roman, 14 шрифтпен жазылуы тиіс.
- Эссе мәтіні ені бойынша тегістеліп (выравнивание по ширине) рәсімделуі керек.
- Эссе көлемі – 300 сөз.